

Παραπλανητική ενημέρωση από τις κυπριακές αρχές ή απροθυμία ουσιαστικής παρέμβασης της Κομισιόν; Μεσάνυχτα η ΕΕ για Πεντάκωμο

Απορίες, προβληματισμοί και ανησυχία για την ποιότητα και την ακρίβεια της ενημέρωσης που παρέχουν οι αρμόδιες κυπριακές αρχές στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη σκανδαλώδη και παρατεταμένη υπολειτουργία της μονάδας Ολοκληρωμένης Εγκατάστασης Διαχείρισης Αποβλήτων (ΟΕΔΑ) στο Πεντάκωμο, προκαλεί η γραπτή απάντηση που έδωσε πρόσφατα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Συνοχής και Μεταρρυθμίσεων Ελίζα Φερέρα σε σχετική ερώτηση που είχε υποβάλει τον περασμένο Νοέμβριο ο τότε ευρωβουλευτής Φιλ Μπένινον, από τη Βρετανία. Ο προβληματισμός εκτείνεται και στην επάρκεια της ενημέρωσης που παρέχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στους ευρωβουλευτές και τους πολίτες, για σοβαρά θέματα που άπτονται της δημόσιας υγείας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της σωστής αξιοποίησης κονδυλίων της ΕΕ για κοινωνικά έργα στα κράτη μέλη.

Του
Χρύσανθου
Μανώλη

Η Βρετανία. Ο προβληματισμός εκτείνεται και στην επάρκεια της ενημέρωσης που παρέχει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στους ευρωβουλευτές και τους πολίτες, για σοβαρά θέματα που άπτονται της δημόσιας υγείας, της προστασίας του περιβάλλοντος και της σωστής αξιοποίησης κονδυλίων της ΕΕ για κοινωνικά έργα στα κράτη μέλη.

Μισές αλήθειες και ψέματα

Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και κατ'επέκταση η υπηρεσία που λειτουργεί πίσω της, φαίνεται να αποκρύπτουν από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τη δημόσια σφαίρα ή να αγνοούν, λόγω πλημμελούς ενημέρωσης ή παραπληροφόρησης από υπουργεία στην Κύπρο, ότι η μονάδα ΟΕΔΑ δεν λειτουργεί κανονικά και ότι παρατηρούνται επί μακρόν σοβαρές αποκλίσεις από τις συμβατικές υποχρεώσεις του ανάδοχου κατά την κατασκευή και λειτουργία της εγκατάστασης, η οποία συγχρηματοδοτήθηκε από την ΕΕ.

Η κυρία Φερέρα εμφανίζεται επίσης να αποκρύπτει, να υποβαθμίζει ή να αγνοεί τη διαπιστωμένη αδυναμία του ανάδοχου αλλά και των κρατικών υπηρεσιών να επιλύσουν το πρόβλημα της παραγωγής κακής ή και επικίνδυνης ποιότητας δευτερογενούς καυσίμου (RDF και SRF) από την επεξεργασία των αποβλήτων, τη σοβαρή επιβάρυνση του περιβάλλοντος από την παρατεταμένη και παράνομη ταφή του ακατάλληλου προϊόντος έξω από τις εγκαταστάσεις της μονάδας, τους κινδύνους που ελλοχεύουν για το επάβαρος και τους υπόγειους υδροφόρους αλλά και τη σοβαρή υποβάθμιση της ποιότητας ζω-

ής των κατοίκων σε παρακείμενες οικιστικές περιοχές και τον παρεπόμενο κίνδυνο υποβάθμισης της αξίας και της χρήσης περιουσιών που γειτνιάζουν με την προβληματική μονάδα.

Έτσι τους είπαν...

Πρέπει πάντως να επισημανθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφεύγει επιμελώς να δώσει την εντύπωση στον ευρωβουλευτή που υπέβαλε την ερώτηση και στους αναγνώστες της απάντησής της ότι υιοθετεί όσα ενημέρωσαν την αρμόδια διεύθυνση της Κομισιόν οι κυπριακές αρχές. Επισημαίνει σε διάφορα σημεία ότι ζητήθηκε πληροφόρηση από τους αρμόδιους στην Κύπρο, μεταφέρει αυτή την ενημέρωση στην απάντησή της, χωρίς να τοποθετείται -και να αναλαμβάνει την ευθύνη της αξιοπιστίας- η ίδια για κανένα από τα καυστά σημεία της ερώτησής του κ. Μπένινον και προσθέτει... παραγορητικά (ή και προειδοποιητικά για τους Κύπριους αρμόδιους) ότι "η Επιτροπή παρακολουθεί στενά αυτό το ζήτημα".

Τι ρώτησε ο ευρωβουλευτής

Ο Φιλ Μπένινον είχε ρωτήσει στις 5/11/2019 την Κομισιόν τα εξής συγκεκριμένα:

- Προτίθεται η Ευρωπαϊκή Ένωση να υποβάλει καταγγελία κατά της Κύπρου σχετικά με τις παράνομες πρακτικές που εφαρμόζονται στην εγκατάσταση ΟΕΔΑ στο Πεντάκωμο;
- Γιατί χορηγήθηκε στο έργο χρηματοδοτική συνδρομή από το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ, παρά το γεγονός ότι παραβιάζει τις τεχνικές προδιαγραφές της προσφοράς; Ποιος είναι ο αντίκτυπος των προαναφερμένων πρακτικών στον ανταγωνισμό και τη νομιμότητα;
- Ποια μέτρα προτίθεται να λάβει η

Αποκρύβεται το γεγονός ότι η απόρριψη και ταφή ακατάλληλων υπολειμμάτων στο Πεντάκωμο, αντί της καύσης σε ενεργειακές μονάδες, είναι παράνομη και επικίνδυνη για τη δημόσια υγεία

Επιτροπή για την επίλυση του κυριότερου ζητήματος διαχείρισης αποβλήτων στην Κύπρο;

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή απέφυγε να απαντήσει συγκεκριμένα και με επάρκεια στις ερωτήσεις και παρέκαμψε χωρίς σχόλιο την προειδοποίηση του ευρωβουλευτή (όταν υπέβαλε την ερώτηση) ότι η λειτουργία της μονάδας αποτελεί απειλή για το περιβάλλον και τη δημόσια υγεία.

Τι απάντησε η Επιτροπή

Η Ελίζα Φερέρα απάντησε ότι "η εν λόγω μονάδα λειτουργεί από τον Οκτώβριο του 2017. Η Επιτροπή είχε εξετάσει την αίτηση (σ.σ. για συγχρηματοδότηση) που υπέβαλαν οι κυπριακές αρχές και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το σχέδιο αυτό θα βοηθήσει την Κύπρο να ανταποκριθεί στις νομικές απαιτήσεις της ΕΕ για την επεξεργασία στερεών αποβλήτων και να κλείσει όλους τους παράνομους χώρους υγειονομικής ταφής". Προσθέτει ότι "σύμφωνα με τις πλη-

ροφορίες που ζήτησε η Επιτροπή σχετικά με το έργο αυτό και τις οποίες παρέχουν οι αρμόδιες κυπριακές αρχές, μέχρι στιγμής δεν έχουν εντοπιστεί αποκλίσεις από τις συμβατικές υποχρεώσεις κατά την κατασκευή και λειτουργία της εγκατάστασης".

Η Επιτροπή αλλά κυρίως οι πληροφοριοδότες της στην Κύπρο ελέγχονται στο σημείο αυτό για την απόκρυψη των σοβαρών αποκλίσεων που επισήμαναν η Υπηρεσία Περιβάλλοντος και άλλοι επίσημοι φορείς και η Βουλή στη λειτουργία και την παραγωγή της μονάδας, κάτι που προκάλεσε την πραγματοποίηση έρευνας από επιτροπή που διόρισε ο γενικός εισαγγελέας (το πόρισμα της οποίας κρίθηκε ανεπαρκές και λειψό) και δεύτερης διοικητικής έρευνας που είναι σε εξέλιξη από το Υπουργείο Γεωργίας και Περιβάλλοντος, με συμμετοχή του Τμήματος Περιβάλλοντος και του ΕΤΕΚ, μετά από απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Μάλιστα, η Επιτροπή κάνει στη συνέχεια... διακριτική αναφορά στο σοβαρό πρόβλημα της ταφής των επεξεργασμένων απορριμμάτων, αντί της καύσης τους για παραγωγή ενέργειας, όπως προέβλεπε η σύμβαση. Αναφέρει συγκεκριμένα ότι (οι κυπριακές αρχές) "δεν κρινόνταν ότι η υγειονομική ταφή των στερεών καυσίμων (υπολειμμάτων) θα σταματήσει μόλις εντοπιστεί ένας προορισμός (σ.σ. προφανώς εννοεί μόλις καταφέρει ο ανάδοχος να παράγει δευτερογενή καύσιμα κατάλληλα να χρησιμοποιηθούν σε ενεργειακές μονάδες για να μην θάβονται ανεξέλεγκτα έξω από την ΟΕΔΑ). Οι ανησυχίες σχετικά με ενδεχόμενη παραβίαση των τεχνικών προδιαγραφών του διαγωνισμού συζητούνται μεταξύ των κυπριακών αρμόδιων αρχών και του αντισυμβαλλομένου".

Ελλείψεις και ασαφείς απαντήσεις της Ευρωπαϊκής επιτροπής Ελίζα Φερέρα σε ευρωβουλευτή για την πραγματική κατάσταση στην ΟΕΔΑ Λεμεσού. Έτσι μας είπαν οι κυπριακές αρχές, επισημαίνει...

H JASPERS

Σε άλλο σημείο η Επιτροπή κάνει αναφορά στην "τεχνική βοήθεια (που ζήτησε το κράτος) από την JASPERS για να εντοπιστούν επικτικές λύσεις για τη διάθεση του εναπομείνοντος υλικού που προκύπτει από την επεξεργασία των αποβλήτων". Η Jaspers είναι όργανο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (στο οποίο συμμετέχουν επίσης η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης), που παρέχει τεχνική βοήθεια σε κράτη μέλη, για την προετοιμασία μεγάλων έργων που συγχρηματοδοτούνται από τα ευρωπαϊκά ταμεία.

Αυτό που δεν αναφέρει η Ελίζα Φερέρα (ενδεχομένως γιατί δεν ενημερώθηκε από τις κυβερνητικές υπηρεσίες ή από την ίδια την Jaspers) είναι ότι η Jaspers παρείχε την τεχνική βοήθεια που ζήτησε η Κύπρος, έστειλε τον Ιανουάριο του 2020 τεχνικούς στο Πεντάκωμο και διερεύνησαν την κατάσταση και τις δυνατότητες επίλυσης των προβλημάτων αλλά... λύση δεν βρήκε, σύμφωνα με πληροφορίες από διάφορες πηγές. Σύμφωνα με την ενημέρωση που υπάρχει, η Jaspers απέριψε την εναλλακτική λύση που πρότεινε η ανάδοχος εταιρεία, για εγκατάσταση πανάκριβου εξοπλισμού (με παράλληλη χρονική επέκταση του συμβολαίου της με το κράτος) για καύση των ακατάλληλων (σχεδόν υγρών, αντί ξηρών) υποπροϊόντων που παράγει και τη χρήση τους για παραγωγή ηλεκτρισμού.

Οι διαπιστώσεις της Jaspers δεν κοινοποιήθηκαν επίσημα, αλλά θεωρείται σχεδόν βέβαιο ότι θα είναι αρνητικές, συνεπώς το καυτό πρόβλημα της επικίνδυνης και παράνομης ταφής του προϊόντος θα παραμείνει, μαζί με την ταλαιπωρία και τον κίνδυνο στον οποίο υποβάλλονται οι κάτοικοι της ευρύτερης περιοχής.

Ανέστειλε την άδεια ταφής το Τμήμα Περιβάλλοντος

Όπως προκύπτει από επιστολή του Τμήματος Περιβάλλοντος προς τον διευθυντή του Τμήματος Αναπτυξιακών Υδάτων, ημερομηνίας 19/12/2019, η απόρριψη των υποπροϊόντων της μονάδας ΟΕΔΑ σε γειτνιάζοντες χώρους ή η ταφή τους είναι παράνομη, τουλάχιστον για όλο το 2019 και τους πρώτους μήνες του 2020.

Στην επιστολή γίνεται αναφορά σε επιστολή του Τμήματος Υδάτων, ημερομηνίας 21/6/19, με την οποία ζητείται από το Τμήμα Περιβάλλοντος για την επέκταση του χρόνου ταφής του δευτερογενούς καυσίμου RDF στη λεκάνη του ΧΥΤΥ της μονάδας ΟΕΔΑ Λεμεσού, μέχρι το τέλος του 2019. Η αρχική άδεια που δόθηκε για την ταφή έληξε το τέλος του 2018 και ήταν εξοχική σαφώς από το Τμήμα Περιβάλλοντος ότι αυτός ήταν ο μέγιστος χρόνος ισχύος της άδειας, η οποία μάλιστα είχε δοθεί με συγκεκριμένους όρους, οι οποίοι δεν φαίνεται να τηρήθηκαν.

Η απάντηση του Τμήματος Περιβάλλοντος ήταν αρνητική. Αναφέρεται συγκεκριμένα ότι "ο ενταξισμός των δευτερογενούς καυσίμου RDF αντιτίθεται στην ιεραρχική διαχείριση των αποβλήτων, όπως προβλέπεται

στην Οδηγία 2008/98/ΕΚ για τα απόβλητα και στον περί αποβλήτων νόμο του 2011". Προστίθεται ότι "ο ενταξισμός του RDF δεν αποτελεί βέλτιστη διάθεση τεχνική και δεν μπορεί να διατεθεί άδεια, με βάση τον περί βιομηχανικών εκπομπών νόμο, με το δεδομένο αυτό".

Στην επιστολή τονίζεται επίσης ότι είχε ζητηθεί από το 2018, ως ουσιαστικός όρος, από το Τμήμα Περιβάλλοντος "να ληφθούν άμεσα τα απαιτούμενα μέτρα, ώστε η ποιότητα ή και τα χαρακτηριστικά του παραγόμενου RDF να προσαρμοστούν, εφόσον απαιτείται, ώστε αυτό να μπορεί να ικανοποιεί τα κριτήρια υποδοχής σε μονάδες αποτέλειξης ή ενεργειακής αξιοποίησης". Ούτε αυτός ο όρος ικανοποιήθηκε.

Σύμφωνα με άλλον ουσιαστικό όρο που είχε θέσει το Τμήμα Περιβάλλοντος και επίσης δεν τηρήθηκε "ο κύριος του έργου πρέπει να προβεί άμεσα στην εξεύρεση αδειοδοτημένης εγκατάστασης για την ενεργειακή αξιοποίηση ή αποτέλειξη του RDF".

Πιθανό το λουκέτο

Όπως έγραψε εντός Φεβρουαρίου ο "Πολίτης", το

ενδεχόμενο να σταματήσει η λειτουργία της μονάδας στο Πεντάκωμο καθίσταται όλο και πιο πιθανό, είτε με πρωτοβουλία του ανάδοχου (ο οποίος θέτει αξιώσεις εκατομμυρίων, ως αποζημιώσεις ή οφειλόμενα από το κράτος), είτε με πρωτοβουλία της κυβέρνησης. Το Υπουργείο Γεωργίας έχει ήδη ενεργοποιήσει τις ρ�ήρες του συμβολαίου που υπέγραψε με τον διαχειριστή και επιβάλλει πένταλι, αποκόπτοντας το 50% σχεδόν από το συμφωνημένο ύψος της αμοιβής του εργολάβου.

Ήδη, από τον περασμένο Νοέμβριο, το Υπουργικό Συμβούλιο, υπό τον φόβο προφανώς του Λουκέτου της μονάδας ΟΕΔΑ Πεντάκωμο, είχε εξουσιοδοτήσει τον υπουργό Γεωργίας, σε συνεννόηση με τον υπουργό Οικονομικών, να προχωρήσει στην εξοφώληση των υπηρεσιών που προσωπικού που εργοδοτείται σήμερα στη μονάδα, ώστε αυτή να συνεχίσει τη λειτουργία της σε περίπτωση που τελεσιδικήσει η λύση με τους αναδόχους. Τους ανέθεσε επίσης να βρουν τις αναγκαίες πιστώσεις για κάλυψη των δαπανών για τη λειτουργία της μονάδας από το κράτος.

